

Oslo kommune
Bydel Sagene

Møteinnkalling

Utvalg: Bydelsutvalget
Møtedato: 17.12.2009
Møtested: Sagene samfunnshus, Kaysalen
Tidspunkt: 18:30

Bydel Sagene

Postadresse:
Postboks 4200
Nydalen
0401 Oslo

Telefon: 02180
Telefaks:
Giro: 6004 06 04092
Org.nr.: 974 778 726

E-post:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no
Internett:
www.bsa.oslo.kommune.no

Til behandling foreligger:

Saksnr	Tittel
1.	Åpen halvtime
2.	Godkjenning av innkalling og saksliste
3.	Godkjenning fra møte 26.11.09
4. BU 09/111	Økonomioppfølging pr 30. november 2009
5. BU 09/112	Forslag til budsjett 2010
6. BU 09/113	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn - søknad om støtte for 2010
7. BU 09/114	Personlig ombud for mennesker med alvorlig psykisk lidelse - etablering av forsøksordning
8. BU 09/115	Innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til driftsstyrene for skolene i bydelen
9. BU 09/116	Kommunedelplan for byutvikling og bevaring i indre Oslo 2009 - 20025, offentlig ettersyn
10. BU 09/117	Forslag til møteplan for 1. halvår 2010
11.	Spørretimen
12.	Orienteringssaker
13.	Eventuelt

Oslo kommune
Bydel Sagene

Saksframlegg

Saksmappe:
2009/354

Saksbeh:
Atle Hillestad

Dato: 30.11.2009
Arkivkode:
133.1

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Arbeidsutvalget	15.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009

Økonomioppfølging pr 30. november 2009

Saksframstilling:

Ettersendes!!!

Forslag til vedtak:

Rapport om økonomioppfølging pr 30. november 2009 tas til etterretning.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Saksframlegg

Saksmappe:
2009/305

Saksbeh:
Atle Hillestad,

Dato: 26.11.2009
Arkivkode:
121.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Kultur- og nærmiljøkomiteen	09.12.2009
Barne - og ungekomiteen	10.12.2009
Helse- og sosialkomiteen	10.12.2009
Arbeidsutvalget	15.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009
Barne og ungdomsrådet	08.12.2009
Eldrerådet	07.12.2009
Rådet for funksjonshemmede	07.12.2009

Forslag til budsjett 2010

Det vises til forslag til budsjett for 2010 som er gjengitt i sin helhet i budsjettdokumentet som er utsendt i egen sending. Hovedpunktene i budsjettforslaget er oppsummert som følger:

Byrådets budsjettforslag for bydelen gir en realvekst til drift på 0,1 % (0,5 mill).
Rammen for sosialhjelp er redusert med ca. 4,3 % (3,6 mill).

Realveksten til drift inkluderer et rammekutt på ca. 6,2 mill som følge av redusert eldrebefolkning og ca. 3,5 mill i omstillingsuttak. Reduserte sykehjemspriser gir omtrent tilsvarende lavere utgifter.

Bydelen forventes å gå med mindreforbruk i 2009. Aktivitetsnivået, finansiert med midler fra 2008, er imidlertid ca. 11 mill for høyt. Sammen med økte utgifter til kostnadskrevende brukere av pleie- og omsorgstiltak har bydelen ved inngangen til 2010 ca.17 mill i for høyt aktivitetsnivå.

Dette omfatter:

- 6 mill til barneverntiltak.
- 5 mill til kjøp av flere sykehjemsplasser enn forutsatt i budsjettet for 2009.
- 6 mill til nye og økte kostnader til kostnadskrevende tiltak innen pleie og omsorg.

Nivået er videreført i budsjettforslaget og foreslått dekket gjennom:

- 9 mill i reduserte utgifter som følge av nedtrapping av sykehjemsplasser i 2009 og økte inntekter fra barnehager og utleie av boliger f.o.m. høsten 2009
- 4,5 mill i rammeøkninger inkl. deler av 6 mill gitt bydelen som demografiskompensasjon
- 3,5 mill ved at kjøp av sykehjemsplasser reduseres med 13 plasser i 2010.

Bydelsdirektør viser imidlertid til at det er en risiko for at bydelene vil ha noen flere sykehjemsplasser ved inngangen til 2010 enn forutsatt. Dette foreslås løst gjennom en tilsvarende økt reduksjon neste år og ved bruk av mindreforbruk fra 2009.

For høyt aktivitetsnivå i 2009 innen rusomsorgen og hjemmesykepleien er foreslått løst innen tjenestenes tildelte rammer. Hjemmesykepleien er først tilført 3 mill fra enhetene for rehabilitering og utviklingshemmete og deretter redusert med 3,5 mill som følge av prognostisert nedgang i brukergrunnlaget og ved at den direkte brukertiden økes.

Barnevernets ramme er stram idet merforbruket i 2009 er ca. 3 mill høyere enn økningen som foreslås. Det vil imidlertid være ca. 10 mill midler ubundet ved inngangen til året til dekning av nye og endrete tiltak.

Bydelsdirektør har innarbeidet alle utgifts- og inntektsendringer som følger av byrådets forslag og bydelsutvalgets budsjettvedtak for 2009. En del av disse endringene dekkes ved bruk av midler fra demografikompensasjonen.

Bydelsdirektør setter av den tildelte sosialhjelpsrammen til sosialhjelp og til delfinansiering av kvalifiseringsprogrammet. Det anslås at ca. 13 mill av rammen må overføres programmet. Idet bydelen først har full måloppnåelse i programmet fra 3. tertial 2009 er det vanskelig å anslå hva dette vil medføre i reduserte sosialhjelpsutbetalinger. Utviklingen i finanskrisen vil også slå inn. Det er således betydelig usikkerhet knyttet til rammen og den anses som meget stram.

Bydelsdirektør budsjetterer med 6,4 mill i mindreforbruk fra 2009 eksklusiv øremerkete midler. Bydelsdirektør foreslår at 5,4 mill avsettes inntil videre som reserve og at 1 mill benyttes til lederutvikling og fornyelse av IKT-utstyr.

Forslag til vedtak:

1. Budsjett 2010 vedtas i.h.t. tabellen nedenfor

	Brutto utgifter	Inntekter	Netto utgifter
Funksjonsområder (kap.4.1 og 4.2)			
Sum FO1: Helse, sosial og nærmiljø	211 465	82 362	129 103
Sum FO2a: Barnehager	239 099	163 213	75 886
Sum FO2b: Oppvekst	114 551	9 097	105 454
Sum FO3: Pleie og omsorg	418 024	68 752	349 272
Sum FO4: Økonomisk sosialhjelp	94 948	12 650	82 298
Sum bydel	1 078 087	336 074	742 013

2. Budsjett vedtas pr. enhet og pr. kostrafunksjon i.h.t. spesifikasjonene i kap. 4.1 og 4.2.

3. Det opprettes 1 stilling som helse- og miljøkonsulent med dekning innen økt bydelsramme (0,4 mill).

4. Tiltakene ved familiens hus (Vannvokterboligen) styrkes med 0,2 mill med dekning i økt ramme til psykisk helse.
5. Det opprettes 3 stillinger som fagledere i barnehagene med dekning innen avsetning til barn med spesielle behov (+/- 1,7 mill).
6. Det opprettes 1 stilling som driftskonsulent og det inndras 1 stilling som internrevisor. Internrevisor erstattes med kjøp av revisortjenester (+ 0,2 mill).
7. Det avsettes 0,6 mill som engangsutgifter til et lederutviklingsprogram, 0,4 mill til anskaffelser av nytt datautstyr og 5,4 mill som reserve. Utgiftene dekkes av mindreforbruket fra 2009.
8. Avsetningen til kjøp av rustiltak økes med 1,5 mill og dekkes gjennom interne omdisponeringer innen sosialtjenesten (+/- 1,5 mill).
9. Rammene til Enhet for rehabilitering og Enhet for utviklingshemmete reduseres med 3 mill og rammen til Enhet for hjembaserte tjenester økes tilsvarende (+/- 3 mill).
10. Rammen til Enhet for hjembaserte tjenester reduseres deretter med 1,7 mill i aktivitetsendring som følge av nedgangen i eldrebefolkningen og 1,8 mill i effektivitetsuttak (- 3,5 mill).
11. Antall sykehjemsplasser reduseres med 13 til et måltall på 231 plasser pr. 31.12.2010 (- 3,5 mill).
12. Priser på korttids- og halvdagsplasser i barnehagene opprettholdes nominelt på 2009-nivå.
13. Priser på utleie av arealer i parker og på torg økes med 3,2 %.
14. Innenfor rammen av de begrensninger som følger av bydelsutvalgets fullmakter, delegeres det til bydelsdirektør følgende fullmakter for 2010:
 - a) Fullmakt til å sette opp endelig budsjett i henhold til bydelsutvalgets vedtak.
 - b) Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom kostrafunksjoner innenfor de enkelte funksjonsområdene 2A, 2B, 3 og 4.
 - c) Fullmakt til å foreta budsjettendringer innen følgende kostrafunksjoner: 233, 241, 242, 243, 265, 273, 275, 276 og 283.
 - d) Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom følgende kostrafunksjoner: 335, 385 og 386.
 - e) Fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom følgende kostrafunksjoner: 100,

110, 120, 130 og 180.

- f) Fullmakt til å inngå og si opp avtaler vedrørende kjøp og salg av varer og tjenester innenfor de rammer som følger av bydelsutvalgets vedtak.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Saksframlegg

Saksmappe:
2009/1120

Saksbeh:
Hilde Graff

Dato: 24.11.2009
Arkivkode:
125.2

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Rådet for funksjonshemmede	07.12.2009
Barne- og ungdomsrådet	08.12.2009
Barne - og ungekomiteen	10.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009

Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn - søknad om støtte for 2010 Bakgrunn

Barne- og likestillingsdepartementet forvalter tilskuddsordningen Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn. Tilskuddsordningen er et virkemiddel for å bedre oppvekst- og levekår i større bysamfunn. Ordningen har en særlig satsing rettet mot ungdom (ungdomstiltak) og en særlig satsing rettet mot barn, unge og familier berørt av fattigdomsproblematikk.

Bevilgningen retter seg mot barn og unge med spesielle behov og mot utsatte ungdomsgrupper og ungdomsmiljø. Barn og unge med innvandrerbakgrunn står overfor spesielle utfordringer, og arbeid og innsats som fremmer integrering er høyt prioritert.

Bydel Sagene mottar årlig tilskudd gjennom ordningen, og retningslinjene for 2010 krever at søknadene er politisk behandlet før de sendes barne- og likestillingsdepartementet for behandling. Politikerne bes om en vurdering av søknadene i sin helhet, samt en vurdering av *prioritering* av søknadene.

Frist for innlevering av søknader til barne- og likestillingsdepartementet er 10.januar 2010.

Formål med ordningen

Formålet med tilskuddsordningen er å bedre oppvekst- og levekårene for barn og unge i de 23 byer i Norge og i 7 utvalgte bydeler i Oslo. For å nå disse målene legges det vekt på å stimulere til:

- a) tiltak som forebygger uønsket sosial atferd, bl.a. vold, mobbing, kriminalitet og rus, og motvirker fordommer, diskriminering og fremmer gjensidig aksept
- b) tiltak som bidrar til medvirkning og deltakelse for ungdomsgrupper som i liten grad benytter seg av de eksisterende kultur- og fritidstilbud
- c) tiltak som bidrar til kvalifisering og inkludering blant annet gjennom etablering av alternative meistringsarenaer
- d) tiltak som motvirker og/eller demper fattigdomsproblemer blant barn, unge og deres familier
- e) tiltak som fremmer likeverd og like muligheter for jenter og gutter
- f) tiltak som fremmer deltakelse og likeverdige muligheter for barn og unge med nedsatt funksjonsevne

Saksframstilling

Søknadsfristen har vært annonsert på bydelens nettsider.

Bydel Sagene har til sammen mottatt 15 søknader. 10 søknader på fattigdomsmidler og 5 søknader på ungdomstiltak. To av søknadene er eksterne. Alle søknadene er vurdert å være i tråd med satsningsområdene i bydelens strategiske plan. Bydelsdirektøren har lagt vekt på å prioritere tiltak som omfatter særskilte utsatte grupper og ungdom med minoritetsbakgrunn.

Bydel Sagene søker om støtte gjennom fattigdomsmidler til følgende tiltak for 2010;

Prioritering	Navn på tiltaket	Søker	Sum
<u>1</u>	Tilretteleggertjenesten	Ungdomstiltakene	1 000 000,-
<u>2</u>	Tur og fritid gjennom hele året	Ungdomstiltakene	550 000,-
<u>3</u>	Helgegruppe for jenter og gutter	Ungdomstiltakene	300 000,-
<u>4</u>	Motortiltaket trial	Ungdomstiltakene	200 000,-
<u>5</u>	Ungdomskultur som redskap mot vold og fattigdom	SAIFF frivillighetssentral	150 000,-
<u>6</u>	Ridetiltaket Knegg	Ungdomstiltakene	100 000,-
<u>7</u>	Musikktiltaket Ung Media	Ungdomstiltakene	100 000,-
<u>8</u>	På nett med ungdommene	SAIFF frivillighetssentral	175 000,-
<u>9</u>	Aktivitetsgruppa	Ungdomstiltakene	100 000,-
<u>10</u>	Investeringer i en aktiv barndom	Sagene samfunnshus	150 000,-
Totalt kr:			2 825 000,-

Tabell 1

Bydel Sagene søker om støtte til følgende tiltak gjennom spesialsatsing ungdomstiltak for 2010:

Prioritering	Navn på tiltaket	Søker	Sum
<u>1</u>	Ferie og opplevelsesturer for kollektivet	Ungdomstiltakene	80 000,-
<u>2</u>	Jentegruppe med minoritetsbakgrunn	Ungdomstiltakene	200 000,-
<u>3</u>	Ung Puls	Ungdomstiltakene	100 000,-

<u>4</u>	Ung Ressurs	Ungdomstiltakene	100 000,-
<u>5</u>	Creatures of the night	Ungdomstiltakene	200 000,-
Totalt kr:			680 000,-

Tabell 2

Søknadene på fattigdomsmidler og midler til ungdomstiltak utgjør totalt **kr 3 505 000,-**

Vurdering av prioriteringsrekkefølge

Bydel Sagene har siden Oslo indre øst midlene opphørte, mottatt ekstern finansiering til flere tiltak i regi av Ungdomstiltakene. Midlene er en forutsetning for videreføring av flere av de etablerte tiltakene og tilbudene barn og unge mottar gjennom hele året, og er et nødvendig supplement til Ungdomstiltakenes rammebudsjett.

Forslag til vedtak

Bydelsutvalget slutter seg til bydelsdirektørens forslag til prioritering som vist i tabell 1 og 2.

Med hilsen
BYDEL SAGENE

Knut Egger
Bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert uten underskrift

Vedlegg

1. Rundskriv Q-10/2009 Støtte til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn – søknad om støtte for 2010 (kap.857 post 73)
2. Søknad om tilretteleggertjenesten
3. Søknad om tur og fritid gjennom hele året
4. Søknad om helgegruppe for gutter og jenter
5. Søknad om motortiltaket trial
6. Søknad om ungdomskultur som redskap mot vold og fattigdom
7. Søknad om ridetiltaket Knegg
8. Søknad om musikktiltak Søknad om på nett med ungdommene
9. Søknad om på nett med ungdommene
10. Søknad om aktivitetsgruppe
11. Søknad om investering i en aktiv ungdom
12. Søknad om ferieturer for ungdomskollektivet

13. *Søknad om jentegruppe*
14. *Søknad om ung puls*
15. *Søknad om ung ressurs*
16. *Søknad om creatures of the night*

Saksframlegg

Saksmappe:
2008/300

Saksbeh:
Bård Hjelde,

Dato: 26.11.2009
Arkivkode:
211.7

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Eldrerådet	07.12.2009
Rådet for funksjonshemmede	07.12.2009
Helse- og sosialkomiteen	10.12.2009
Barne- og ungekomiteen	10.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009

Personlig ombud for mennesker med alvorlig psykisk lidelse - etablering av forsøksordning

Bakgrunn og sammendrag

Bydelsutvalget fattet 26.3.09 i BU-sak 09/24 vedtak om å etablere en ordning med politisk saksordfører. Ihht. vedtaket har Arbeidsutvalget valgt ut fire saker og saksordførere for hver av sakene for å vinne erfaring med ordningen. Verbalvedtak fra budsjett 2009 om "Bruk av personombud i psykiatrien" (VH1) ligger til grunn for denne saken.

Bydelsutvalget viser til debatten i mediene om mye bruk av tvang i norsk psykiatri. Sverige har interessante ordninger med personombud inne psykiatrien. Og har også gode erfaringer med kommunalt ansatte personlige assistenter til psykiatriske pasienter som vanlig personell vanskelig får i tale. Bydelsutvalget ber bydelsdirektør utarbeide et forslag til prøveprosjekt i vår bydel og undersøke mulighetene for ekstern finansiering av dette.

I BU-sak 09/30 redegjorde bydelsdirektøren for de ordninger som finnes i Norge. Bydelsutvalget tok saken til orientering, men endret ikke sitt verbalvedtak VH1. Med utgangspunkt i saken utarbeidet bydelsutvalgets leder og bydelsdirektør en søknad om stimuleringsmidler fra Helsedirektoratets tilskuddsordning til utvikling av organisatorisk forpliktende samhandlingsmodeller¹ innen psykisk helsefeltet. Helsedirektoratet avslø søknaden begrunnet i at den ikke tilfredstilte tildelingskriteriene for ordningen.

Et personlig ombud arbeider på oppdrag fra brukeren og setter brukerens behov i sentrum. Han skal være en støtte og rådgiver for brukeren, bistå og være med brukeren i hans samtaler med offentlige instanser. Ombudet skal være uavhengig i forhold til myndighetene, og skal heller ikke ha behandlingsansvar. Ombudet skal møte brukeren på hans egne premisser.

I Sverige betjener et personlig ombud i full stilling normalt 15 personer. Svenskene har erfart etter flere år at om lag 10-15 prosent av brukere med psykiske lidelser har behov for støtte fra et personlig ombud. 15 personer for oppfølging vil erfaringsmessig gi ombudet tilstrekkelig tid til å bli personlig kjent med den enkelte klient (for eksempel også ved møter

¹ I det følgende brukes begrepet samarbeid som kanskje er det begrepet som gir størst intuitiv mening for brukeren, ofte som en erfaring av manglende samarbeid som også kan bety samhandling og samordning.

hjemme hos vedkommende). De svenske ombudene har gjerne vært rekruttert blant folk med høyskoleutdanning og som har hatt erfaring først og fremst med å hjelpe folk til å rydde opp i sine liv. At klientene har fått hjelp fra et ombud har ofte ført til at de offentlige tjenestene som de får har blitt mer omfattende og kanskje noe dyrere. Hadde dette vært den eneste virkningen av den svenske ordningen hadde den neppe blitt populær. Men den viktigste erfaringen har vært at den enkelte klient etter en tid, har blitt så hjulpet at de offentlige tjenestene kunne reduseres. Men det skyldes ikke bare de endrede tjenestene, men at ombudet gjennom sin praktiske kunnskap og menneskekunnskap har kunnet hjelpe klienten til å se annerledes på en del forhold og ta tak i tingene på en annen måte i sin hverdag. Ombudet har jo gjerne fulgt klienten på møter med ulike tjenester og assistert klienten til en bedre dialog.

Den svenske Socialstyrelsen har anslått at kommunene har tjent inn kostnadene ved å ansette et slikt ombud mange ganger, og det er nok den viktigste årsak til at så mange kommuner har innført ordningen (84 %).

For saksordfører er det ikke den økonomiske besparelsen ordningen stiller i utsikt som er den viktigste, men alle historier som er fortalt om folk som har blitt hjulpet til et bedre liv som følge av ordningen. Våre kjente ombudsordninger i Norge er gjerne basert på at ombudene ikke forventes å få en dyp personlig kunnskap om den enkelte person som søker hjelp fra ombudet, men først og fremst på om formelle rettigheter er ivaretatt. Saksordfører har tro på at vi bør supplere med en mer personrettet ordning for den sårbare gruppe som de psykiatriske pasientene utgjør. En ordning med personlig ombud vil gi dem bedre evne til å kommunisere med sine omgivelser, fordi dette ombudet vil ha tid nok til å bli en støtte, og også ha praktisk erfaring nok til å gi råd.

I forhold til antallet personer med psykiske lidelser i bydelen² kan det se ut til at to personer i full stilling som personlig ombud ville kunne dekke behovet i bydelen hvis kriteriet for å få støtte fra et personlig ombud settes lik kriteriene i Sverige. Med færre ombud bør familier med barn prioriteres. Men håpet er å få så mye støtte fra staten til en forsøksordning at en slik begrensning i målgruppen ikke skulle være nødvendig.

I denne saken gis en kort gjennomgang av reformarbeid i det psykiske helsevernet, dagens situasjon og utfordringer. Det gis også en presentasjon av erfaringer fra Sverige som har hatt en ordning med personlig ombud siden 2000. Saksframlegget konkluderer med at en ordning med personlig ombud i Bydel Sagene vil kunne bidra til å styrke rettsvern, inkludering og bedre levekår for personer med psykiske lidelser og at det bør etableres en prøveordning i bydelen for å vinne erfaringer.

Som grunnlag for dette saksframlegget har saksordfører og sekretær foretatt et studiebesøk til Karlstad kommune og gjennomført samtaler med alle de fire ombudene der. Saksframlegget baserer seg også på samtaler med Mads Jespersen som har lang erfaring som personlig ombud i Skåne. Han har også flere ganger besøkt norske fagmiljøer og brukerorganisasjoner og holdt foredrag om de svenske erfaringene. Representanter for Landsforeningen for Pårørende i Psykiatrien (LPP) har også deltatt på fellesmøter med Mads Jespersen og gitt synspunkter på en eventuell innføring av en slik ordning i Norge.

² Bydelen i bestemt form refererer til Bydel Sagene

Reformarbeid i det psykiske helsevernet - resultater og utfordringer

Den statlige Opptrappingsplanen for psykisk helsearbeid ble avsluttet ved utgangen av 2008 etter 10 år og representerer et betydelig nasjonalt løft i forhold til bedring av tilbudene til mennesker med psykiske lidelser. Opptrappingsplanen er evaluert av Norges forskningsråd³ og konkluderer med at planen har bidratt til stor grad av måloppnåelse på mange områder: kvantitative mål er langt på vei nådd, spesialisthelsetjenesten er styrket, utdanningskapasiteten har økt vesentlig i høgscolesektoren, brukermidvirkning har fått en mer sentral plass. Øremerking av de statlige midlene har vært vurdert som en viktig forutsetning for måloppnåelsen. På kommunenivå er etablert et betydelig antall bemannede og ubemannede omsorgsboliger, flere får i større grad delta i sosiale fellesskap, arbeid og meningsfulle aktiviteter.

Forskningsrådet peker på at det er fortsatt hull og behov for ytterligere innsats. Opptrappingsplanen er i hovedsak en strukturreform med svakt fokus på innhold og kvalitet. Det bør derfor satses på videreutvikling av meningsfulle kvalitetsindikatorer og bruk av rutinedata for kvalitetssikring av klinisk virksomhet. Det er særlig viktig at det tas et krafttak for å skaffe pålitelige, landsdekkende data for bruk av tvang i psykisk helsevern.

Noen store pasientgrupper har i dag et mangelfullt behandlingstilbud. Dette gjelder særlig eldre. Det er også mangelfull kunnskap om behandlingstilbudet til pasienter med lettere psykiske lidelser.

Styringsgruppen for evalueringen skisserer noen problemstillinger og anbefalinger på "veien videre":

- For å forhindre kommunale og regionale ulikheter i tilbud til målgruppen vil det kunne være behov for fortsatt øremerking av midler.
- Behov for desentralisert sentralisering. Usikkerhet knyttet til hvor langt desentraliseringen kan gå. Behov for å vurdere for eksempel interkommunalt helsesamarbeid.
- Behov for utvikling av behandlingsstandarder. Fokus må nå rettes mot det faglige innholdet i behandlingssystemet.
- Styrket veiledning av spesialisthelsetjenesten. Evalueringen dokumenterer et fortsatt stort behov fra det kommunale psykiske helsearbeidet for kontakt *med* og veiledning *fra* både DPS og BUP.
- Særlig to grupper har vært underprioriterte og viktige å ha fokus på framover: pasienter med lettere psykiske lidelser og eldre med psykiske lidelser.
- Kvalitetssikring av tvangsbruk og bedre kvalitetsindikatorer. Det trengs en videre gjennomtenkning av tvangsbruk i psykisk helsevern. Datakvaliteten på dette feltet må løses raskt.
- Brukermidvirkning – fortsatt betydelige utfordringer. Selv om studiene har registrert en økende brukermidvirkning på det individuelle plan, vet vi relativt lite om innholdet av brukermidvirkningen og effekten av denne på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Det er på disse nivåene, hvor behandlingstilbudene utformes, at brukernes organisasjoner vil kunne spille en viktig rolle. Det er derfor beklagelig at

³ <http://www.forskningsradet.no/no/Nyheter/Har+nadd+de+fleste+malene/1244733936654&kilde=f>

kunnskapsgrunnlaget er relativt spinkelt med hensyn til å si noe om effekten av brukerdeltakelse på utformingen av behandlingsnettverket og det tilbudet som gis.

Ideologisk kritikk mot det psykiske helsevernet

I Opptrappingsplanen er sykdomsbegrepet tonet ned, forankringen i folkehelsearbeid, primærforebygging og brukerorientering har vært viktig. Til tross for oppnådde *kvantitative* mål og at mange mennesker har fått verdigere liv dokumenterer evalueringene at det er utilstrekkelig måloppnåelse av *kvalitative* mål. Det psykiske helsearbeidet har også møtt omfattende kritikk for sin ideologiske forankring og praksis.

Verdens helseorganisasjon (WHO) peker på at psykisk helse blir forstått på ulike måter i ulike kulturer, og uttrykker skepsis overfor universelle definisjoner av fenomenene. Forståelser av og kunnskap om psykisk helse og uhelse framstår kontekstuaavhengig, og må studeres i de sammenhengene de viser seg. Vi lever i et samfunn som søker etter kontekstuaavhengige svar. Dette slører vårt blikk og fører til en overdreven tro på at helseproblemer er forankret i enkeltmennesker og gjerne da i det biologiske arvematerialet.

Kritikken har også vært rettet mot sykdomsmodellen som det dominerende paradigmet i feltet og mot individualiseringen i forståelser og kunnskapsgrunnlag⁴.

Kritikken har bl.a. vært rettet mot overgrep i psykiatrien, utilstrekkelig evne til å redusere tvangsbruk til fordel for tilgjengelige behandlingstilbud basert på respekt, verdighet og samtykke. Denne kritikken er også aktualisert gjennom Norges forpliktelser i tilknytning til tilslutningen til FNs konvensjon om rettighetene for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Konvensjonen ble vedtatt i 2006, er foreløpig ratifisert av 50 nasjoner bl.a. Sverige. Norge forbereder en ratifisering bl.a. ved gjennomgang av eksisterende lovverk for å tilpasse dette til forpliktelsene i konvensjonen. Bl.a. vergemålslovens bestemmelser om umyndiggjøring og psykisk helsevernlovens bestemmelser om bruk av tvang utfordres av disse forpliktelsene.

Et av kjernebudskapene i konvensjonen er at funksjonshemmede skal behandles som subjekter med krav på respekt og behandling på lik linje med andre.

Gjennom innføring av konseptet ”støtte til bruk av egen rettslig handleevne”, har konvensjonen introdusert et paradigmeskifte innenfor internasjonal og nasjonal lovgivning. Støtte til bruk av egen rettslig handleevne medfører at det ikke finnes noen overføring av beslutningsmyndighet til andre personer: funksjonshemmede besitter fullt ut sine egne rettigheter.

Erfaringer fra Sverige

I den svenske psykiatriutredningen på begynnelsen av 1990 tallet ble det foreslått at kommunenes ansvar for mennesker med fysiske og psykiske funksjonshemninger i større grad skulle bli tydeligere uttrykt i sosialtjenesteloven. Fordi kommunene i stor grad manglet kompetanse i å møte mennesker med psykiske funksjonshemninger valgte staten å iverksette tiltak for å stimulere til utvikling av psykiatriens og sosialtjenestens arbeidsformer framfor

⁴ Idunn.no/Tidsskrift for psykisk helsearbeid/2008/Nr 02/Vi bærer psykisk helsearbeid videre

alt når det gjaldt bosetting, sysseltetting og rehabilitering. Det ble i første omgang etablert forsøk med personlig ombud på 10 steder – som etter en evaluering av forsøket resulterte i at regjeringen i 2000 besluttet å gi Sosialstyrelsen i oppdrag å samordne en nasjonal oppbygging og utvikling av permanente virksomheter med personlige ombud i samarbeid med landets länsstyrelser⁵.

De internasjonale forbildene for ordningen har røtter fra 50 tallet i ”case manager” (CM) tradisjonen utviklet i USA og Storbritannia. Denne tradisjonen er videreutviklet i forskjellige modeller (meglermodellen, entreprenørmodellen, den kliniske modellen, Assertive Community Treatment (ACT) modellen, ressursmodellen). Fellstrekket ved alle disse modellene og ved modellen som personlig ombud er *den samordnende funksjonen*. (Kilde: Socialstyrelsen 2009)⁶

Primær målgruppen for personlig ombud er personer med omfattende og langvarige psykiske funksjonshemninger med behov for samordnede tiltak. Klienten kan henvende seg direkte til personlig ombud uten krav til henvisning fra annen instans. I 2008 rapporterte Sosialstyrelsen at om lag 7000 personer i 250 av landets kommuner (84 %) fikk hjelp av 322 ombud fordelt på 109 virksomheter – kommunale eller organisasjoner.⁷

Ombudene opererer uavhengig av sin arbeidsgiver (*hovudman*), både organisatorisk og helst også lokalmessig.

I hver ombudsvirksomhet finnes en styringsgruppe (*ledningsgrupp*), helst bestående av myndighetspersoner som kan fatte overgripende beslutninger, fra kommune, fylke, bruker- og frivillighetsorganisasjoner. Styringsgruppen kan ha stor betydning i forhold til oppfølging av henvendelser fra ombudene om svikt/svakheter i helse- og sosialtjenestene. (*brister i vård- og omsorgssystemen*). Finansieringen av ombudene er (omtrentlig) fordelt mellom stat (2/3) og kommuner/fylker/organisasjoner (1/3). Det statlige bidraget i 2008 utgjorde i 302 400 SEK/hel stilling.

Et personlig ombud er ingen rettighet og det er ingen formelle søknadsprosedyrer. Det er således heller ingen klageadgang. Ombudene skal arbeide eksklusivt for klienten og hjelpe klienten til å formulere sine behov. Etablering av tillit er derfor en grunnleggende forutsetning for å lykkes med oppdraget. Rollen som personlig ombud skal kjennetegnes ved *respekt, lydhørhet, helhetssyn, klienten ved roret, gjensidighet, en horisontal relasjon, fokus på muligheter og det friske, et rehabiliterende perspektiv, støtte og oppmuntring*.

- Klientens opplevde behov og ønsker står i fokus, ikke diagnosen og behandlingen.
- Klientens friske side og dennes muligheter er det man arbeider sammen om, i stedet for symptomer, problemer og begrensninger.
- Klienten velger det personlige ombudet – ikke omvendt
- Klienten er oppdragsgiver og styrer prosessen, ikke det personlig ombudet.

⁵ En statlig samordnende myndighet i hvert län

⁶

http://www.personligtombud.se/publikationer/pdf/Ett%20nytt%20yrke%20tar%20form%20200912641_rev.pdf

⁷ Lägesrapport. Socialstyrelsen 2008

Det stilles ikke særskilte utdanningskrav til de personlige ombudene i Sverige. Mange ombud har helse/sosial/pedagogisk- faglig utdanningsbakgrunn, men dette er ikke noe krav. Det legges vekt på personlig egnethet, kompetanse og erfaring i møte med mennesker med psykiske lidelser. Kunnskap om tjenesteapparatet og relevant lovverk, vurderes også som viktig.

I Sosialstyrelsens lægesrapport for 2008 løftes fram noen erfaringer i PO arbeidet som viser at måloppnåelse i ombudenes arbeid er nært knyttet til hvordan tjenesteapparatet fungerer. En åpenbar brist har vært at samordningen mellom myndigheter og tjeneste/omsorgsytere ikke fungerer tilfredsstillende eller uteblir. Tiltakene er ikke fleksible nok, standardtiltak og ferdige modeller tilbys i stedet for lydhørt å lytte til om klientens behov stemmer med tilbudet. Altfor ofte vurderes klienten som for frisk for trygd og for syk til at Arbeidsformidlingen vil engasjere seg.

Dårlig tilgjengelighet til tjenesteapparatet vanskeliggjør kontakten mellom klient og myndighet. Forsäkringskassans (trygdekontoet) tilgjengelighet har blitt særlig forverret siste året fordi mange kassakontor har blitt stengt. Tilgjengeligheten har også blitt kraftig forverret for de klienter som ikke har tilgang på fasttelefon og/eller pc. Klientene har også vanskelig med å manøvrere seg mellom hjemmesider som er vanskelige å forstå eller automatiske telefonsvarere.

I Sosialstyrelsens rapport kommer det også fram at ombudene i økende grad mottar henvendelser fra yngre personer, klienter med barn og klienter med nevropsykiatriske funksjonshemninger.

Erfaringene er ikke ulike tilsvarende erfaringer i Norge.

Brukermedvirkning – virker den?

Svenske myndigheter erkjenner samarbeidsutfordringene i sine tjenester rettet mot brukere med psykiske lidelser. De samme utfordringene er også erkjent som betydelige i de norske helse- og sosialtjenestene og i evalueringsarbeidet gjennomført av Forskningsrådet. Utilstrekkelig eller dårlig samarbeid eventuelt ansvarsuklarhet eller uenighet mellom ulike tjenesteleverandører får konsekvenser for brukeren. Det forekommer på 1. linjenivå i bydelens eget tjenesteapparat, mellom ulike tjenestenivå, mellom bydeler og kommuner og i forhold til eksterne etater eller spesialisthelsetjeneste. Brukerne av tjenester blir av og til også eksponert for uklarheter eller uenighet om ansvar.

Oslo kommune gjennomfører årlige brukerundersøkelser i hjemmetjenesten og sosialtjenesten. Undersøkelsene har gjennomgående lav brukerdeltakelse, særlig undersøkelsen i hjemmetjenesten men gir noen indikasjonen på relativ brukertilfredshet. Hjemmetjenestens brukere er minst fornøyd med opplevelsen de har med hensyn til brukermedvirkning, tilgjengelighet og informasjon. Sosialtjenestens brukere er minst fornøyd med resultatet for brukerne, opplevd brukermedvirkning og samordning med andre offentlige kontorer.⁸

⁸ <http://www.helse-og-velferdsetaten.oslo.kommune.no/publikasjon/article87966-6513.html>

Brukerundersøkelser i 2008 sannsynliggjør at brukermedvirkning er en viktig utfordring. Selv om disse undersøkelsene ikke spesifikt spør om erfaringene til brukere med psykiske lidelser er det ikke noe som taler for at disse vurderer erfaringene vesentlig annerledes enn øvrige brukere av hjemmetjenesten og sosialtjenesten.

Organisasjonen Bruker Spør Bruker (BSB) gjennomførte i 2007 en kvalitativ brukerundersøkelse i bydelen basert på samtaler i grupper med til sammen 14 informanter. I undersøkelsen reflekterer brukerne bl.a. om brukermedvirkning, innflytelse og individuell plan. Intervjuene dokumenterer at mange brukere har et uklart forhold til begrepet brukermedvirkning. Medinnflytelse i hverdagen og i forhold til konkrete situasjoner er det de fleste legger i begrepet. De som er involvert i brukerorganisasjonen⁹ har det klareste begrepet av brukermedvirkning. Mange beskriver situasjoner hvor man har medvirkning i utformingen av tilbudet, men graden av medvirkning oppleves allikevel som begrenset.

I bydelens samarbeid med brukere med psykiske lidelser om *individuell plan* er brukermedvirkning selve grunnlaget for planen idet planen skal være brukerens eiendom og styringsredskap. Rettigheten til individuell plan er nedfelt i pasientrettighetsloven, psykisk helsevernloven, sosialtjenesteloven og arbeids- og velferdstjenesteloven og gis til brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.

- *Den skal bidra til at tjenestemottakeren får et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Det skal sikres at det til en hver tid er en tjenesteyter som har hovedansvaret for oppfølgingen av tjenestemottakeren.*
- *Tjenestemottakerens mål, ressurser og behov for tjenester skal avklares. Videre skal det foretas en vurdering og tiltak som kan bidra til å dekke tjenestemottakers bistandsbehov skal koordineres.*
- *Den skal styrke samhandlingen mellom tjenesteyter og tjenestemottaker og eventuelt pårørende, og etater innen et forvaltningsnivå eller på tvers av forvaltningsnivåene.*

Vi kjenner ikke til noen større undersøkelser eller studier om brukeres erfaringer med IP. Brukerundersøkelsen til Bruker Spør Bruker i 2008 dokumenterer noen erfaringer. Flere gir uttrykk for usikkerhet på om de har en individuell plan. Det kommer fram erfaringer på at brukeren har blitt spurt om hva man trenger, men at igangsettingen av tiltakene i planen ikke har blitt fulgt opp. For noen oppleves planen som en utilstrekkelighetsplan når målene synes vanskelig oppnåelige.

Bydelen har relativt mange brukere med individuell plan. Ved siste årsstatistikk registrerte bydelen 145 brukere som hadde fått individuell plan, 33 brukere hadde en plan under utarbeidelse, 45 brukere hadde avslått tilbud om individuell plan. De fleste planene er utarbeidet for brukere med psykiske lidelser. Kvaliteten på planene er ulik og reflekterer bl.a. at noen planer er utarbeidet i en tidlig fase (før utskrivning av psykiatrisk sykehus) og uten tilstrekkelig kvalitetssikret brukermedvirkning.

Noen brukere i bydelen som etter kriteriene har rett til og får tilbud om individuell plan avslår tilbudet og begrunner det med at de er fornøyd med det samarbeidet de har med tjenesteapparatet.

⁹ Lokal avdeling av Mental Helse som nå er nedlagt fordi avdelingen ikke klarte å velge et styre.

Likhet for loven – også for mennesker med psykiske lidelser?

En av bærebjelkene i vårt rettssystem er likhet for loven også når det gjelder rett til behandling i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale helse- og sosialtjenesten. Lovens fordring er lik rett og lik kvalitet. Helsetjenestene skal være likeverdige med hensyn til både tilgjengelighet, bruk og resultat. Likeverdige tjenester, men ikke nødvendigvis like tjenester.

Tilgangen til helse-, sosial- og omsorgstjenester er et viktig velferdsgode for alle, uavhengig av sosial bakgrunn. Stortingsmelding 20 (2007-2008) "Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller" slår fast at i videreutvikling av helsetjenesten skal rettferdig fordeling gis fornyet oppmerksomhet.

Når det gjelder brukeres grad av medvirkning i og utforming av egne tjenester, individuell plan og deltakelse i ansvarsgrupper er det også rimelig å tolke inn kultur og sosiale klasseforskjeller som forklarings-elementer. Det må antas at det ikke er lett å sitte i et ansvarsgruppemøte med kanskje et titall representanter for tjenesteapparatet som godt kan være faglig dyktige og med alle ønsker om å yte hjelp, og samtidig være uenig, si imot, ha en egen mening – å være selvrepresenterende.

Brukere med psykiske lidelser er kanskje særlig sårbare i møtet med helse- og velferdsapparatet. Saksordfører tror at en ordning med personlig ombud vil kunne bidra til å styrke rettsvern, inkludering og bedre levekår for personer med psykiske lidelser gjennom den støtte til selvrepresentasjon og "empowerment" de kan tilføre.

Etablering av en prøveordning med personlig ombud i bydelen

Det er to muligheter for gjennomføring av en ordning med personlig ombud: For det første at bydelen (eventuelt sammen med noen andre bydeler) gjennomfører dette ved å selv ansette ombudene. For det andre at bydelen kjøper tjenesten fra en organisasjon som organiserer et slik tilbud.

Saksordfører tar i dette saksframlegget ikke standpunkt til om bydel Sagene skal gjøre dette selv eller kjøpe tjenesten fra en organisasjon som etablerer en slik tjeneste. Det viktigste er at det kommer i stand en ordning som prøver ut en ombudsordning i Norge basert på i hovedsak måten den svenske ordningen er basert på.

Hvis bydelen skal etablere en ombudsordning, er det noen spørsmål som man må ta standpunkt til. Hvem skal få tildelt et ombud? Da den svenske ordningen startet opp hadde man ganske klare kriterier for hvem som skulle motta et ombud. Men vi har inntrykk av at dette ble mer fleksibelt praktisert etter hvert. Erfaringene fra Karlstad er at ungdom med barn ble viktigere å prioritere etter hvert. Dette kan tilsi at denne gruppen bør prioriteres.

Antallet potensielle brukere av et personlig ombud i bydelen er vanskelig å fastslå. Svenske erfaringer tilsier at fra 10-20 % av alle med psykiske lidelser til enhver tid vil kunne ha behov for et personlig ombud. For bydel Sagene vil det kunne bety et par titalls brukere i vår bydel. Antall brukere pr personombud er ca 15 i Sverige. Det indikerer at et par ombud vil være tilstrekkelig for å dekke behovet. Men bare ett årsverk vil man måtte prioritere mellom aktuelle grupper.

Når det gjelder finansiering bør vi også i Norge prøve å utvirke at staten tar en stor del av utgiftene, og da spesielt i en prøveperiode. I Sverige har staten tatt størsteparten av utgiftene, også etter prøveperioden.

Argumentet for å innføre en prøveordning med personlig ombud i bydelen, kan være at antallet personer med psykiske lidelser her er særlig høyt, Gjennom et forsøk her kan vi belyse om en slik ordning kan fungere som et godt tiltak også i vårt land.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:

Etablering av en prøveordning med personlig ombud vil medføre lønnskostnader og begrensede driftskostnader.

Svenskene hevder å ha innspart betydelig beløp gjennom sin egen ombudsordning. Det bør kunne legges til grunn at en tilsvarende ordning i bydel Sagene også vil kunne gi netto innsparinger, men realistisk sett først etter et prøveår.

Saksordførers forslag til vedtak:

1. Bydelsdirektøren bes vurdere ulike måter å gjennomføre en prøveordning med personlig ombud, enten gjennom ansettelse av ombud i bydelen, eller ved å kjøpe tjenester fra organisasjoner. En prøveordning bør fortrinnsvis gjennomføres i et samarbeid med en eller flere andre bydeler, for eksempel i indre øst.
2. Det bør søkes om statlig delfinansiering. Dette er naturlig siden det dreier seg om å prøve ut en helt ny ordning i vårt land.
3. Det er ønskelig at ombudsordningen skal kunne omfatte all aldersgrupper innen målgruppen. Hvis prøveordningen ikke får tilstrekkelige personalressurser bør det vurderes å gi særlig prioritet til unge og barnefamilier. Hvis ordningen omfatter flere ombud kan også andre grupper som naturlig kommer inn under en ordning også få prioritet.
4. Ved etablering av en eventuell prøveordning bør det legges vekt på at ombudet i størst mulig grad bør ha en fri stilling i forhold til forvaltningen og tjenesteapparatet med utgangspunkt i de svenske erfaringene.

BYDEL SAGENE

Per Overrein
Saksordfører

Bydelsdirektørens merknader:

Bydelsdirektør er noe i tvil om en slik ordning krever et vedtak av overordnet politisk organ (byråd, bystyre). Dersom Bydelsutvalget vedtar saksordførers forslag, må dette avklares

Knut Egger
Bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Saksframlegg

Saksmappe:
2008/9

Saksbehandler:
Frank Johan Gudevold.

Dato: 26.11.2009
Arkivkode:
420.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Bydelsutvalget	17.12.2009
Arbeidsutvalget	15.12.2009

Innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til driftsstyrene for skolene i bydelen

Saksframstilling:

Bydelsutvalget er innstillingsmyndighet med hensyn til eksterne medlemmer til driftsstyrene ved bydelens grunnskoler, jf. bystyrevedtak av 31.08.2005, pkt. 2 (Bystyresak 339/2005). Det skal innstilles 3 medlemmer og 3 varamedlemmer til hver skoles driftsstyre. Det oppnevnes ikke personlige varamedlemmer, den som velges som varamedlem nr. 1 blir innkalt først når ett eller flere eksterne medlemmer av driftsstyre ved vedkommende skole har forfall (reglement for driftsstyrene i Osloskolen, pkt. 1-5, nr. 2, siste setning).

Oppnevningsperioden er 2 år, dvs. t.o.m. 31.12.2011 (reglement for driftsstyrene i Osloskolen, pkt. 1-5, nr. 3).

Det gjelder følgende valgbarhetsbegrensinger: Eksterne medlemmer kan ikke samtidig være ansatte eller elever i Oslo-skolen (reglement for driftsstyrene i Osloskolen, pkt. 1-5, nr. 6, 5. ledd). Bystyrets medlemmer og varamedlemmer kan ikke velges til driftsstyrene (reglement for bystyret § 43).

Myndighet til å foreta oppnevning tilligger Byrådet (reglement for driftsstyrene i Osloskolen, pkt. 1-5, nr. 2).

Forslag til vedtak:

Bydelsutvalget innstiller følgende som medlemmer og varamedlemmer til driftsstyrene ved grunnskolene i bydelen:

1. Til driftsstyret ved Bjølsen skole:

Som medlemmer:

- 1.
- 2.
- 3.

Som varamedlemmer (innkalles i nummerrekkefølge):

- 1.
- 2.
- 3.

2. Til driftsstyret ved Lilleborg skole:

Som medlemmer:

- 1.
- 2.
- 3.

Som varamedlemmer (innkalles i nummerrekkefølge):

- 1.
- 2.
- 3.

3. Til driftsstyret ved Sagene skole:

Som medlemmer:

- 1.
- 2.
- 3.

Som varamedlemmer (innkalles i nummerrekkefølge):

- 1.
- 2.
- 3.

4. Til driftsstyret ved Lønebakken skole:

Som medlemmer:

- 1.
- 2.
- 3.

Som varamedlemmer (innkalles i nummerrekkefølge):

- 1.
- 2.
- 3.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Saksframlegg

Saksmappe:
2009/1100

Saksbeh:
Ragnhild Bævre,

Dato: 25.11.2009
Arkivkode:
112

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Kultur- og nærmiljøkomiteen	09.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009

Kommunedelplan for byutvikling og bevaring i indre Oslo 2009 - 20025, 2. gangs offentlig ettersyn

Bakgrunn for saken:

Plan- og bygningsetaten har lagt "Forslag til Kommunedelplan for byutvikling og bevaring i indre Oslo 2009 – 2025" ut til 2. gangs offentlig ettersyn. Planen var på 1. gangs høring i 2005-2006. Bydelsutvalget uttalte seg til høringsutkast 1 i møte 26.01.2006. Vedtak i BU-sak 06/2 og saksframstilling til behandlingen følger vedlagt.

Til høringsutkast 2 ber plan- og bygningsetaten primært om uttalelse til endringene etter forrige gangs utleggelse. Disse endringene består hovedsakelig av følgende:

1. Konsekvensvurdering og risiko- og sårbarhetsanalyse er innarbeidet
2. Mål og plangrep er bedre begrunnet og illustrert
3. Planen er som helhet gjort enklere og tydeligere og har nå færre område- og delområdekategorier, høydesystemer og unntaksbestemmelser
4. Verneverdier er vist på hovedkartet. Automatisk fredede kulturminner og områder av nasjonal og vesentlig regional verneverdi er lagt inn.
5. Planhorisonten er utvidet til 2025, som for kommuneplanen
6. Planen foreslår nå å oppheve hele eller deler av gjeldende kommunedelplaner og reguleringsplaner innenfor planområdet.
7. Liste over eldre planer som oppheves er innarbeidet
8. Maksimale byggehøyder er i hovedsak redusert med en etasje, samtidig som det er lagt inn en mulighet for ekstra høyde ved spesielt høy prosjektkvalitet
9. Mulighet for krav om reguleringsplan for tomtearealer over 5000 m2 er lagt inn
10. Bokkvalitetskrav er oppjustert og konkretisert
11. Planens oppfølgingsoppgaver er revidert

Høringsmaterialet består av et hoveddokument med saksframstilling av planforslaget, bestemmelser og retningslinjer samt følgende bilag:

Bilag 1: Samleoversikt over målbare planbestemmelser

Bilag 2: Tabell over område- og bevaringskategorier

Bilag 3: Virkninger, konsekvensvurderinger og risiko- og sårbarhetsanalyse

- Bilag 4: Illustrasjoner av bestemmelsenes virkning i ulike områder
- Bilag 5: Oversikt over prioriterte verneområder
- Bilag 6: Liste over regulerings- og bebyggelsesplaner som oppheves
- Bilag 7: Hovedkart og temakart T1, T2, T3, T4 og T5 i A3 format

Det er utarbeidet en kortversjon av planforslaget med hovedkart og bestemmelser (utdelt til kultur- og nærmiljøkomiteen i møte 18.11.2009 og vedlagt saken). Da det er funnet uhensiktsmessig å gi en komplett oppsummering av dette komplekse og sammensatte planforslaget i saksframstillingen, henvises til kortversjonen for oversikt over planens viktigste momenter.

Hoveddokumentet er for stort til å trykkes som vedlegg, men kan hentes ut på bydelens informasjonstjeneste på Sandakersenteret eller hos Plan- og bygningsetaten i Vahls gate 1. Alle saksdokumentene kan for øvrig lastes ned fra Plan- og bygningsetatens hjemmesider: <http://www.plan-og-bygningsetaten.oslo.kommune.no/article150020-7991.html>

Saksframstilling:

Kommunedelplan for byutvikling og bevaring (KDP BB) gjøres gjeldende for hele indre by og erstatter i stor grad eldre regulerings- og kommunedelplaner:

- Kommunedelplan for Akerselva miljøpark (KDP 4) oppheves med unntak av bestemmelsene om siktlinjer med mer for delområdene 4 – 7 som er delområdene i Bydel Sagene og Bydel Grünerløkka.
- Kommunedelplan for Nydalen (KDP 3) oppheves i sin helhet.
- Alle regulerings- og bebyggelsesplaner fra før 01.01.2000 og planer som til en hver tid er eldre enn 10 år oppheves, inkludert "Soneplanen" fra 1977. Unntatt fra opphevelsen er regulering til formålene spesialområde bevaring, friområder, fellesrområder for flere eiendommer, spesialområde grave- og urnelunder, offentlige bygninger/allmenntilgjengelig formål, offentlig trafikkområde og områder for kolonihagehus samt alle regulerte adkomster. KDP BBs bestemmelser om høyder vil likevel kunne gå foran også for de unntatte reguleringsformålene.
- Kommunedelplan for lokalisering av varehandel og andre servicefunksjoner (KDP 14) opprettholdes og går ved motstrid foran KDP BB.
- Juridisk bindende retningslinjer for Torshov, vedtatt 17.10.2007 opprettholdes

Hovedkartet samt bestemmelsene og retningslinjene i planen vil dersom de vedtas være juridisk bindende. Temakart og øvrige saksdokumenter vil være veiledende.

Kommunedelplanen forutsettes revidert hvert 4. år. Siden planforslaget ble lagt ut til offentlig ettersyn første gang i 2005-06, behandles planen etter gammel plan- og bygningslov og det benyttes derfor terminologi etter gammel lov. Det vil imidlertid være nødvendig å "oversette" noen av bestemmelsene til praktisk anvendelse etter ny lov.

Plankartet deler planområdet inn i arealbruksformålene:

- Transformasjonsområder, områder med behov for ny gate- og byromsstruktur.
- Utviklingsområder, områder som bygger på eller videreutvikler eksisterende gate- og byromsstruktur.
- Konsolideringsområder, områder hvor etablert gate- og byromsstruktur opprettholdes.

Større friområdereguleringer og grav- og urnelunder er stadfestet i hovedkartet. Områder med verneverdi er markert og gitt egne bestemmelser, inndelt i områder med nasjonal/regional verneverdi, andre prioriterte verneområder og båndleggingsområder. Båndleggingsområdene er avsatt for framtidig regulering til byggeområde kombinert med spesialområde bevaring og er dermed unntatt fra rettsvirkning i kommunedelplanen. Strøkgater, historisk viktige gatestrukturer og fornminneområder er dessuten markert i kartet

Utviklings- og konsolideringsområdene er videre inndelt i underkategorier med ulike bestemmelser:

Områdekategori	Delområde	Byggehøyde	Utnyttelse
		Maks. byggehøyde * (gesims-/mønehøyde)	Maks. %-BRA
T: Transformasjonsområder	T Transformasjon	avklares i påfølgende reguleringsplanprosess	avklares i påfølgende reguleringsplanprosess
U: Utviklingsområder	U1 Sentrum	maks 30 m (inntil 42 m langs ring 1)	%-BRA 700 %
	U2 Sentrumsranden og knutepunkter	maks 30 m	%-BRA 450 %
	U3 Akerselva og andre områder	maks 30 m	%-BRA 400 %
	U4 Strøkgater	maks 30 m. Maks to etasjer over gatestrekningens høyeste dominerende gesimshøyde	%-BRA 400 %
	U5 Institusjoner	maks 30 m	%-BRA 500 %
K: Konsolideringsområder	K1 Kvadraturen	maks 22 m	%-BRA 600 %
	K2 Sammensatte områder	maks 22 m	%-BRA 350 %
	K3 Tett kvartalsbebyggelse	maks 22 m	%-BRA 350 %
	K4 Lamellbebyggelse	maks 22 m	%-BRA 250 %
	K5 Frittliggende bybebyggelse	maks. 18 m	%-BRA 200 %
	K6 Områder knyttet til ytre by	ta utgangspunkt i områdets eksisterende høyder	ta utgangspunkt i områdets eksisterende utnyttelse

(For samleoversikt over øvrige målbare bestemmelser henvises til den vedlagte kortversjonen av planforslaget, side 23)

En stor andel tiltak vil etter KDP BB kunne behandles direkte som byggesak uten krav om reguleringsplan. Plankrav utløses etter bestemmelse 3.2 *Plankrav*. Bestemmelsen sier at det kan stilles krav om bebyggelsesplan for utbygginger over 1500 m² og reguleringsplan for utbygginger over 5000 m² tomteareal. Etter ny plan- og bygningslov vil det i praksis si at det vil kunne kreves detaljregulering eller områderegulering da bebyggelsesplan faller bort som planverktøy. I tillegg kan verneinteresser eller tiltak i konflikt med viktig infrastruktur eller andre forbindelser utløse plankrav. Utbygging direkte etter KDP BB stiller noen ekstra dokumentasjonskrav i forhold til behandling av rammesøknad etter reguleringsplan jfr. bestemmelse 3.4. Utbygging i transformasjonsområdene vil kreve regulering uavhengig av størrelse.

Bestemmelsene om plankrav er utformet med en kan-formulering som innebærer at det er opp til Plan- og bygningsetaten (PBE) å avgjøre om det skal kreves reguleringsplan. I henhold til bydelens samarbeidsavtale med PBE har vi ikke uttalelsesrett i byggesaker. Fagmyndigheter, som f.eks Byantikvaren, mister sin innsigelsesrett og det vil videre være opp til PBE å sikre barn og unge og andres interesser i utbyggingssaker uten reguleringsprosess.

Norm om leilighetsfordeling og kommende norm om krav til uteoppholdsarealer for boliger er tatt inn i planen. Bestemmelse 3.10 *Boligutforming* avviker imidlertid fra vedtatt norm i kvadrestmeterangivelsen, men dette antas å være en feil i planforslaget og at det er ment å følge vedtatt norm for leilighetsfordeling.

Spesielt for Bydel Sagene

Alle utviklingsområdene i Bydel Sagene er i kategori U3, med unntak av Vogtsgate som er avsatt til strøksgate, kategori U4. Utviklingsområdene i Bydel Sagene er hovedsakelig avsatt langs Akerselva, men det er spesielt viktig å merke seg at også Torshovtoppen (Torshovgata 46), Nordre Åsen og Heidenreich-tomta på Voldsløkka er avsatt i arealbrukskategori U3. I tillegg til bestemmelsene som framkommer av tabell på forrige side vedr høyde og utnyttelsesgrad, innebærer dette bl.a. at områdene skal ha boligandel på minimum 50 %. For Heidenreich-tomta og Torshovtoppen er dette ikke forenelig med ønsket bruk til rekreasjon og/eller sosial infrastruktur.

Nord i bydelen avsettes tre større transformasjonsområder. I tillegg avsettes en rekke konsolideringsområder av ulik kategori. Blant disse er det oppsiktsvekkende at et areal på Myrraløkka avsettes i kategori K1, så oppsiktsvekkende at det antas at dette er en feil. Feltet tilsvarende området orientert om i BU-sak 09/103, VK1 – Badeplass på Myaløkka og uttalelse til planinitiativ, behandlet i forrige møte i bydelsutvalget. Da det kun er siktbestemmelser i KDP 4 som opprettholdes, er dette arealet ikke lenger avsatt til friområde ved vedtak av KDP BB. Arealbrukskategorien K1 gjelder ellers for Kvadraturen og gir et utbyggingspotensial på 600 % BRA og krav om minimum boligandel på 50 %.

Bydelsadministrasjonens vurdering

Bydelsadministrasjonen støtter planforslagets intensjon om å finne en balanse mellom bevaring og utvikling i indre by og få en mer forutsigbar saksbehandling. Ifølge Kommuneplanen 2008-2025 har planområdet, indre by, et utbyggingspotensial på 27.000 nye boliger og 60.000 arbeidsplasser. Det er nødvendig å tilrettelegge for å imøtekomme den forventede økningen i etterspørsel av boliger og arbeidsplasser.

Det direkte vernet av bevaringsverdig bebyggelse anses i stor grad ivaretatt i planen med dens bestemmelser og retningslinjer. Usikkerheten her ligger først og fremst i en utstrakt bruk av kan-formuleringer i bestemmelsene som medfører en usikkerhet i den praktiske skjønnsutøvelsen av disse med flere bestemmelser i planen. Bydelen overlater imidlertid til Byantikvaren som fagetat og kommentere dette i nærmere detalj.

Bydel Sagene ser positivt på at høyder generelt er kuttet med en etasje siden forrige høringsutkast. Samtidig er det nå lagt inn mulighet for inntil to ekstra etasjer for prosjekter med spesiell høy kvalitet etter retningslinjer til bestemmelse 3.7B. I retningslinjene er det kun listet eksempler på hva som anses som spesiell høy kvalitet, men ikke stilt krav til hvor mange av disse kriteriene som må oppfylles for å kunne gi høydetillegg. I praksis vil dermed kun oppfyllelse av ett kriterie som f.eks 10 % rimelige utleieboliger kunne gi to ekstra etasjer.

Maksimalhøyden i U3-områder er satt til 30 meter (pluss evt. høydetillegg). Dette tilsvarer 10 (12) boligetasjer eller 8 (10) kontoretasjer. Selv om også andre krav i planen må oppfylles for å kunne bygge maksimal høyde, som f.eks tilstrekkelig uteareal i forhold til utnyttelsesgrad, vil dette i stor grad kunne gi høyder som vesentlig bryter med Oslos teppebyutforming. Nettopp fordi lokale forhold og kvaliteter i det enkelte prosjekt spiller såpass stor rolle for hva som kan bygges, er det vanskelig å se for seg de faktiske høydevirkningene av planen. Høydevirkningene vil ha stor lokal betydning for bl.a. nærliggende bevaringsverdig bebyggelse og opplevelsen av lys og luft.

Utnyttelsesgraden i U3-områder er satt til 400 % BRA. Bydel Sagene ber generelt i sine uttalelser til reguleringsplaner langs Akerselva og i Sandakerområdet om at utnyttelsen begrenses til 200 % BRA. For opplevelsen av Akerselva som friluftskorridor er det viktig at det ikke bygges for tett og høyt langs friområdet.

Når resterende utbyggingsområder bindes opp med arealbruk etter KDP BB vil innpassing av ny sosial infrastruktur bli ennå vanskeligere enn i dag. U3 områdene har bestemmelse om minimum 50 % boligformål. Arealreserver på f.eks Torshovtoppen og Heidenreich-tomta kan dermed vanskeligere nyttiggjøres til f.eks etablering av nye skoler.

Bydelsadministrasjonen forutsetter at det er feil at et område på Myrraløkka utlegges i arealbrukskategori K1 - Kvadraturen. Også dersom dette området legges ut som annen type konsolideringsområde, må forholdet til friområdet behandles nærmere. Deler av området er utlagt til friområde i KDP 4 som nå oppheves med unntak av siktbestemmelser. Tilsvarende friområde må sikres i ny plan, her og for øvrig i Akerselva Miljøpark.

Som bydelen ba om i forrige høringsrunde, inneholder det nye høringsutkastet en konsekvensutredning (Bilag 3 i hoveddokumentet). Konsekvensvurderingen er imidlertid veldig overordnet og peker selv på at det er vanskelig å forutse alle konsekvenser av planen, grunnet dens omfang og detaljeringsgrad og usikre utbyggingsrekkefølge og -takt. Detaljerte konsekvenser for de enkelte delområdene er ikke utredet.

Bydelsadministrasjonen er skeptisk til at det kan gis direkte rammetillatelse på utbygginger under 1500 m². Det kan fort bli en trend at utbyggere stykker opp sine prosjekter for å unngå tids- og kostnadskrevende regulering. Uten en reguleringsprosess mister bydelen sin uttalelsesrett og det er vanskelig å fange opp de lokale konsekvensene for bl.a. trafikk og sosial infrastruktur. Flere små utbygginger i et område vil samlet sett kunne gi store innvirkninger på disse forholdene.

Ny plan- og bygningslov (pbl) legger opp til utvidet grad av medvirkning. Bortfall av plankrav vil virke mot denne hensikten. PBE forsvarer selv denne forenklingen av

saksbehandlingen med at det i dag behandles en rekke mindre utbygginger etter dispensasjon fra soneplanen. Soneplanen er uavhengig av den nye KDP BB, en utdatert plan og bør fornyes. Det naturlige skrittet etter ny pbl vil etter bydelens mening være å områderegulere de ulike utviklings- og konsolideringsområdene etter hvert som behovet melder seg. Gjennom en områderegulering vil man bedre kunne stedstilpasse og differensiere de ulike områdene. Enkeltområdene får ikke den samme omsorg med en så omfattende planstørrelse som KDP BB har.

Bedre medvirkning vil også kunne sikres ved å gå veien om en områdeplan. Høringsutkastet av KDP BB er lagt ut med en svært knapp høringsfrist i forhold til planens omfang og omfattende bindinger på arealdisponering. Bydelsadministrasjonen tror ikke alle berørte parter av planen innser dens konsekvens og dermed unnlater å uttale seg til kommunedelplanen.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:

Planen vil medføre mindre grad av medvirkning fra bydelene da mange utbygginger vil kunne behandles direkte som byggesak.

Forslag til vedtak:

1. Bydelsutvalget støtter planforslagets intensjon om å finne en balanse mellom bevaring og utvikling i indre by og få en mer forutsigbar saksbehandling.
2. Bydel Sagene mener forenklingen som er gjort siden forrige høringsutkast i for stor grad har gått på bekostning av mulighet for differensiering av bestemmelser for de ulike delområdene.
3. Bydel Sagene ønsker generelt separate planprosesser for de ulike delområdene i planen for bedre å kunne ivareta lokale forhold, differensiere bestemmelsene ytterligere og for å sikre en bredere medvirkning.
4. Bydel Sagene ønsker at utnyttelsesgraden i de fleste områdene utlagt i arealbrukskategori U3 i bydelen begrenses til 200 % BRA i tråd med uttalelser til tidligere reguleringsplaner langs Akerselva og i Sandakerområdet.
5. Bydel sagene motsetter seg at områdene Heidenreich-tomta, Torshovgata 46 og Nordre Åsen legges ut til utviklingsområder, U3. For disse eiendommene må det føres separate planprosesser som sikrer interessene i de respektive områdene.
6. Bydel Sagene påpeker at det ikke er riktig at hele Akerselva Miljøpark er sikret som friområde i andre reguleringsplaner, som det påstås i KDP BB. Bl.a. mangler deler av Myrraløkka og Treschows gate 2 sikring i vedtatt plan.
7. Bydel Sagene forutsetter at det er feil at et område på Myrraløkka utlegges i arealbrukskategori K1 - Kvadraturen. Også dersom dette området legges ut som annen type konsolideringsområde, må forholdet til friområdet behandles nærmere. Deler av området er utlagt til friområde i KDP 4 som nå oppheves med unntak av siktbestemmelser. Tilsvarende friområde må sikres i ny plan.
8. Bydel Sagene er positive til at norm for leilighetsfordeling tas inn i planen, men forutsetter at bestemmelse 3.10 omformuleres til å samsvare med den vedtatte normen.
9. Bydel Sagene ser positivt på at verneinteressene er bedre sikret i det nye høringsutkastet ved at verneverdier er tatt inn i hovedkartet og at adresser på gul liste

sikres vern i disse områdene. Bydelsutvalget vil for øvrig vise til Byantikvarens fagansvar i forhold til å kvalitetssikre bestemmelser og retningslinjer knyttet til verneinteresser.

10. Bydel Sagene er skeptiske til bortfall av plankrav for utbygginger under 1500 m². Dette svekker mulighetene for medvirkning generelt og går spesielt utover barn og unges interesser i arealplanleggingen. Samlet sett vil det dessuten bli vanskelig å fange opp konsekvensene for sosial infrastruktur og lokal trafikk av flere mindre utbygginger uten planprosesser. Bydel Sagene ber om at det stilles generelt plankrav for alle utbygginger.
11. Bydel Sagene er positive til at det er tatt inn rekkefølgekrav for sikring av bl.a. sosial infrastruktur i bestemmelse 3.3. Bydelen påpeker imidlertid at kommundelplanen vanskeliggjør innpassing av ny sosial infrastruktur ved at potensielle arealreserver til etablering av nye skoler ilegges bestemmelser om 50 % boligandel.
12. Bydel Sagene er positive til at bestemmelser om overvannshåndtering og fjernvarme er tatt inn i planen, men gjentar ønske om at det også stilles krav om at det tas miljøhensyn ved valg knyttet til bygningsmaterialer, inneklima, avfallshåndtering og støyskjermende tiltak.
13. Med bakgrunn i de mangler ved planen som er påpekt i ovenstående vedtakspunkt har Bydel Sagene vanskelig for å anbefale at KDP BB vedtas slik den foreligger. Kommundelplan anses ikke som riktig planverktøy for å binde arealbruken i indre by i slik stor grad som det legges opp til i planforslaget. Områderegulering etter ny plan- og bygningslov vil etter bydelens mening være et mer hensiktsmessig verktøy. Områdeplaner kan f.eks utarbeides for den enkelte bydel knyttet sammen med byomfattende tematiske kommundelplaner der det er nødvendig.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

- Kortversjon av planforslaget
- Saksframlegg til bydelsutvalgets behandling i 2006
- Vedtak i BU-sak 06/2

Utrykte vedlegg:

Hoveddokumentet er for stort til å trykkes som vedlegg, men kan hentes ut på bydelens informasjonstjeneste på Sandakersenteret eller hos Plan- og bygningsetaten i Vahls gate 1. Alle saksdokumentene kan for øvrig lastes ned fra Plan- og bygningsetatens hjemmesider: <http://www.plan-og-bygningsetaten.oslo.kommune.no/article150020-7991.html>

Saksframlegg

Saksmappe:
2008/772

Saksbeh:
Yanina Shestakova

Dato: 30.11.2009
Arkivkode:
026.2

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Rådet for funksjonshemmede	07.12.2009
Eldrerådet	07.12.2009
Barne- og ungdomsrådet	08.12.2009
Kultur- og nærmiljøkomiteen	09.12.2009
Barne - og ungekomiteen	10.12.2009
Helse- og sosialkomiteen	10.12.2009
Arbeidsutvalget	15.12.2009
Bydelsutvalget	17.12.2009

Forslag til møteplan for 1. halvår 2010

Utvalg	Dato	Dato	Dato	Dato	Dato	Dato
Bydelsutvalget Kl. 1830 Sagene samfunnshus <i>Frist for å levere saker:</i>	Torsdag 28.01.	Torsdag 25.02.	Torsdag 25.03.	Torsdag 29.04.	Torsdag 27.05.	Torsdag 17.06.
Arbeidsutvalget Kl. 1700 Sagene samfunnshus	Tirsdag 26.01.	Tirsdag 23.02.	Tirsdag 23.03.	Tirsdag 27.04.	Tirsdag 25.05.	Tirsdag 15.06
Kultur- og nærmiljøkomiteen Kl 1800 Sagene samfunnshus	Onsdag 20.01.	Onsdag 17.02.	Onsdag 17.03.	Onsdag 21.04.	Onsdag 19.05.	Onsdag 09.06
Barne- og ungekomiteen Kl 1800 Sagene samfunnshus	Torsdag 21.01.	Torsdag 18.02.	Torsdag 18.03.	Torsdag 22.04.	Torsdag 20.05.	Torsdag 10.06
Helse- og sosialkomiteen Kl 1800 Sagene samfunnshus	Torsdag 21.01.	Torsdag 18.02.	Torsdag 18.03.	Torsdag 22.04.	Torsdag 20.05.	Torsdag 10.06
Barne- og ungdomsrådet Kl 1830 <i>Sandakerveien 33c</i>	Tirsdag 19.01.	Tirsdag 16.02.	Tirsdag 16.03.	Tirsdag 20.04.	Tirsdag 18.05.	Tirsdag 08.06

Eldrerådet K1 1400 <i>Sandakerveien 33c</i>	Mandag 18.01.	Mandag 15.02.	Mandag 15.03.	Mandag 19.04.	Tirsdag 18.05.	Mandag 07.06
Rådet for funksjonshemmede K1 1700 Sagene samfunnshus	Mandag 18.01.	Mandag 15.02.	Mandag 15.03.	Mandag 19.04.	Tirsdag 18.05.	Mandag 07.06

Forslag til vedtak:

Forslag til møteplan for 1. halvår 2010 vedtas.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift